

WOORDENBOEK

Arabisch-Nederlands

قاموس عربي - هولندي

HOOFDREDACTIE

Jan Hoogland

UNIVERSITEIT NIJMEGEN

Kees Versteegh

UNIVERSITEIT NIJMEGEN

Manfred Woidich

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

رئاسة هيئة التحرير

يان هوخلاند

جامعة نايميخن

كيس فرستيخ

جامعة نايميخن

مانفريد فويديش

جامعة أمستردام

COÖRDINATIE

Jan Hoogland

UNIVERSITEIT NIJMEGEN

تنسيق

يان هوخلاند

جامعة نايميخن

BULAAQ · AMSTERDAM

REDACTIE

Hassan Barzizaoua

Rabha Heinen-Nasr (Univ. van Amsterdam)

Azzouz Ifzaren

Monique IJzendoorn

Achmed Khabbazeh

Choumissa Sadki

هيئة التحرير

حسن برزوة

رابحة هاينن نصر (جامعة أمستردام)

عزوز إفزارن

مونيك أيزندورن

أحمد عز الدين خبازة

شوميسة الصادقي

MET MEDEWERKING VAN

Aïcha Amzika

Tressy Arts

Joost Kremers

Hassan Mizori

Oulfa Rouached

Nadja Schwarz

Chantal Sniekers

بالتعاون مع

عائشة أمزيكا

تريسي أرتز

يوست كريمرس

حسن ميزوري

ألفة رواشد

نادية شوارز

شنتال سنيكرز

MET ADVIEZEN VAN

Waleed Abouzeid

Elsaid Badawi

Jeen Dosky

Anita van Duijn

Hayat El Koun

Rob Ermers

Fransje Zweekhorst

مع نصائح من

وليد أبو زيد

السعيد بدوي

ژين دوسكي

أنيتا فان داون

حياة الكون

روبرت إيرمرس

فرانسيو زويكهورست

BEGELEIDINGSKOMMISSIE

prof. dr. Emilio Platti (Katholieke Universiteit Leuven)

dr. Jan Jaap de Ruiter (Universiteit van Tilburg)

prof. dr. Willy Smedts (Katholieke Universiteit Leuven)

اللجنة المشرفة

أ. د. إمليو بلاتي

د. يان ياب دو راوتر

أ. د. ويلي سميديس

Inhoud

محتوى

Voorwoord bij de tweede druk	7
Inleiding	8
Gebruiksaanwijzing Arabisch-Nederlands	13
Algemene informatie	13
Grammaticale informatie voor beide talen	15
Transcriptie en vocalisatie van het Arabisch	16
Grammaticale informatie voor het Arabisch	17
Grammaticale informatie voor het Nederlands	22
De ordening van de trefwoorden	25
Inhoud van de lemma's	26
Lijst van afkortingen	48
Woordenboek (ا – ي)	51
28	تقديم للطبعة الثانية المعدلة والموسعة
29	مقدمة
34	طريقة استعمال الجزء العربي – الهولندي
34	معلومات عامة
36	المعلومات النحوية للغتين
36	نقل الحروف العربية إلى الأحرف اللاتينية وتشكيل اللغة العربية
37	المعلومات النحوية الخاصة باللغة العربية
42	المعلومات النحوية الخاصة باللغة الهولندية
45	ترتيب المداخل
46	مضمون المداخل
48	لائحة الاختصارات
51	قاموس (ا – ي)

Inleiding

Doel van het woordenboek

Dit woordenboek is zowel voor Arabischstalige als voor Nederlandstalige gebruikers bedoeld, het is dus zowel 'begrijpwoordenboek' als 'productiewoordenboek'. Een 'begrijpwoordenboek' helpt de gebruiker bij het lezen of verstaan van teksten in de voor hem vreemde taal. Een 'productiewoordenboek' helpt de gebruiker bij het schrijven of spreken in de voor hem vreemde taal. Het feit dat dit woordenboek beide functies in zich verenigt heeft consequenties gehad voor de selectie en de presentatie van de gegevens. Zo wordt voor zowel de brontaal als de doeltaal relevante grammaticale informatie gegeven.

Als doelgroepen hebben wij vooral op het oog gehad: studenten Arabisch aan universiteiten en vertaalopleidingen, docenten Arabisch op alle niveaus, vertalers en tolken, gevorderde Arabischsprekende leerlingen van het Nederlands, instanties waar men met Arabischsprekende cliënten te maken heeft.

De Arabische woordenschat

De geleerden die zich in de klassieke periode van de islam bezighielden met de studie van het Arabisch waren het erover eens dat niemand in staat is de gehele woordenschat van het Arabisch te overzien. Dit gold ook voor de lexicografen die steeds grotere woordenboeken samenstelden van het Arabisch, maar zich er altijd van bewust waren dat zij nog lang niet alle woorden van de taal verzameld hadden. Westerse geleerden konden dan ook alleen maar toegeven dat zij slechts een gedeelte van die woordenschat hadden bijeengebracht in hun woordenboeken.

De verzamelwoede en het streven naar volledigheid van de lexicografen leidden soms tot het opnemen van spookwoorden, woorden die alleen in woordenboeken voorkomen maar niet in de praktijk. Verder ontstonden er varianten die vervolgens een eigen leven gingen leiden. Dit heeft mede de mythe in het leven geroepen van de polysemie van het Arabisch, dat wil zeggen dat elk Arabisch woord meerdere betekenissen kon hebben.

Als samenstellers van dit woordenboek hebben wij het in zekere zin gemakkelijker gehad omdat wij niet naar volledigheid wilden en konden streven. Het aantal Arabische lemma's in het deel Arabisch-Nederlands is uiteindelijk vastgesteld op ongeveer 24.000, slechts een klein gedeelte van alle woorden die in de woordenboeken te vinden zijn, maar wel een aantal waarmee een zeer goede dekking wordt gegeven bij het lezen van teksten in Modern

Standaard Arabisch. Deze 24.000 trefwoorden omvatten ongeveer 31.000 betekenissen en 43.000 voorbeelden en uitdrukkingen.

Standaardtaal/omgangstaal

In de Arabische wereld bestaat een taalsituatie die gewoonlijk met diglossie wordt aangeduid: de standaardtaal (*al-fusha*) is de taal van de geschreven media, van het onderwijs en van het formele gesproken woord, terwijl de omgangstaal (*'ammiyya, darija*) de moedertaal is die voor alle informele taaluitingen gebruikt wordt.

De standaardtaal is dus de aangewezen taal voor schriftelijk taalgebruik. Dit wil echter nog niet zeggen dat er nooit woorden uit de omgangstaal op schrift gezet worden. In verschillende Arabische landen, met name in Egypte, bestaat er een bloeiende dialectliteratuur, maar ook in romans in de standaardtaal dringen voortdurend woorden uit het dialect door. Zo vindt men in romans, maar ook in kranten in Egypte woorden als *kwayyis* (كُوَيْيس). Om een voorbeeld dichterbij huis te noemen: in geschreven voorlichtingsmateriaal voor Marokkanen die in Nederland wonen, worden voor de duidelijkheid soms bewust dialectwoorden gebruikt. Niet al die woorden zijn in dit woordenboek te vinden. Het kan nodig blijken hiervoor als aanvulling dialectwoordenboeken te raadplegen.

Dit plaatst de samenstellers van een woordenboek voor Modern Standaard Arabisch voor de vraag of dergelijke woorden opgenomen moeten worden. Wij hebben ervoor gekozen vrij puristisch te werk te gaan en alleen die dialectwoorden op te nemen die zeer frequent in geschreven taal gebruikt worden, bijvoorbeeld omdat er geen equivalent in het Modern Standaard Arabisch voorhanden is.

Een tweede, verwant probleem is dat van de stijlniveaus. In het Nederlandse schriftelijk taalgebruik verschijnen steeds meer woorden die voorheen als vulgair beschouwd werden (en misschien nog worden). Een direct equivalent van dergelijke uitdrukkingen in het Modern Standaard Arabisch bestaat niet en eigenlijk zou men voor een vertaling zijn toegelucht moeten nemen tot de omgangstaal. Wij hebben er vrijwel altijd voor gekozen in het Arabisch toch een standaardwoord te gebruiken, en er daarbij uitdrukkelijk op te wijzen dat het Nederlandse woord of uitdrukking een laag stijlniveau betreft.

Gezien het formele karakter van de woordenschat van het Modern Standaard Arabisch hebben wij ervoor gekozen Nederlandse informele woorden niet te laten terugkeren in het deel Arabisch-Nederlands. Dergelijke woorden kan de Arabische gebruiker uiteraard wel in het deel Nederlands-Arabisch vinden (gemarkeerd met 'inform.'). Daarnaast zijn er woorden die nog een stijlniveau lager liggen en die door niet-moedertaalsprekers dus vermeden moeten worden. Het betreft hier vulgaire woorden die van het label 'vulg.' zijn

10 voorzien. Hieronder vallen scheldwoorden en seksueel geladen woorden, maar ook woorden die beledigend of onaangenaam zijn. Het is niet riskant een informeel of vulgair woord van een formele vertaling te voorzien in het deel Nederlands-Arabisch, maar andersom is het wel riskant in het deel Arabisch-Nederlands een formeel woord uit de brontaal te vertalen met een informeel of vulgair woord in de doeltaal. Door in de doeltaal een te laag stijlniveau te gebruiken (informeel of vulgair), kan men zijn gehoor of lezerspubliek voor het hoofd stoten.

Een derde probleem betreft de leenwoorden uit het Engels en het Frans. In de omgangstaal zijn dergelijke leenwoorden zeer gebruikelijk. Zo hoort men bijvoorbeeld vaker *kumbyutar* (كُمبِيوتَر) dan *hasub* (حاسوب). In dit specifieke geval hebben wij beide vormen opgenomen omdat zij beide in schriftelijk taalgebruik, bijvoorbeeld in advertenties, voorkomen. In andere gevallen hebben wij ons laten leiden door de voorkeur van de Arabische media voor Arabische equivalenten van gebruikelijke Engelse of Franse termen.

Een vierde probleem is de regionale variatie. Hoewel het Modern Standaard Arabisch in principe overal identiek is, bestaan er toch duidelijke regionale verschillen. Zo gebruikt men voor 'brief' in verschillende delen van de Arabische wereld andere termen: *risala* (رِسَالَة) en *khitab* (خِطَاب), en voor 'privatiseren' zien we een zelfde onderscheid: *khawsasa* (خَوْصَصَ) in Marokko en *khaskhasa* (خَصَّصَ) in Egypte. Het was uiteraard ondoenlijk deze regionale variatie helemaal tot haar recht te laten komen. Wij hebben geprobeerd in ieder geval die varianten te vermelden die in Marokko en Egypte voorkomen.

Keuze van de trefwoorden

De problemen die hierboven zijn genoemd hebben geleid tot het volgende beleid ten aanzien van de selectie van de woordenschat. Dit woordenboek richt zich op de moderne standaardtaal zoals die voorkomt in kranten, literatuur, formele radio- en televisie-uitzendingen. Bij de keuze van de woordenschat is in de eerste plaats dan ook gekeken naar teksten uit de media, literaire teksten en de basiswoordenschat op verschillende technische gebieden.

In het deel Arabisch-Nederlands zijn dialectwoorden alleen in uitzonderingsgevallen opgenomen, aangegeven met het label 'spreektaal', woorden uit het Klassiek Arabisch zijn alleen opgenomen voorzover ze vaak gebruikt worden in het Modern Standaard Arabisch, bijvoorbeeld woorden die frequent in de koran voorkomen. Daarnaast zijn die sociaal-maatschappelijke termen opgenomen die belangrijk zijn binnen de gemeenschap van Arabischtaligen in Nederland en Vlaanderen. Verder is er een selectie van woorden uit

het islamitisch (familie)recht opgenomen en uiteraard termen die in verband staan met de islam.

In het deel Arabisch-Nederlands is bovendien een aantal Arabische eiginamen opgenomen, vooral vanwege het ontbreken van hoofdletters in het Arabisch schrift, waardoor het zeker voor beginners soms moeilijk is een woord als eigenaam te onderkennen.

Bij het opnemen van benamingen voor dieren en planten is volledigheid vrijwel onmogelijk, als gevolg van de grote variatie binnen de Arabische wereld, van Noord-Afrika tot Centraal-Azië; bovendien is er het probleem van dialectnamen. Ook hier is een praktische keuze gemaakt voor veel voorkomende planten en dieren, met name in Egypte en Marokko of in Nederland. Dit kan ertoe leiden dat soms onverwachte woorden zijn opgenomen, bijvoorbeeld de naam van een vogel die in Nederland zeldzaam is, maar die in Egypte veel voorkomt.

Alleen die Arabische spreekwoorden zijn opgenomen die in het dagelijks gebruik regelmatig voorkomen, of die in betekenis overeenkomen met Nederlandse spreekwoorden.

Specifieke uitdrukkingen die alleen door christelijke Arabieren worden gebezigd, zijn gemarkeerd met de aanduiding 'chr.Ar.'

Ook geografische namen zijn opgenomen: de namen van de meeste landen, sommige steden als de spelling in het Arabisch niet direct duidelijk was, alle provinciehoofdsteden van Nederland en België, alle hoofdsteden van Arabische en islamitische landen, en een aantal van de belangrijkste steden in de Arabische landen.

De samenstellers hebben veel aandacht besteed aan voorbeelden en collocaties. Dat betekent dat vaak combinaties van woorden gegeven worden die niet direct bijdragen tot begrip van de betekenis maar vooral bedoeld zijn om nadere informatie over het gebruik te geven. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om combinaties van een bijvoeglijk naamwoord en een zelfstandig naamwoord, zoals جَرِيْمَةٌ حَاطِيْرَةٌ \ كَبِيْرَةٌ, of combinaties van een werkwoord en een zelfstandig naamwoord, zoals اِرْتَكَبَ \ اِقْتَرَفَ جَرِيْمَةً.

Dankbetuiging

De stichting Middle East Transfer nam in 1990 het initiatief tot de samenstelling van een Arabisch woordenboek door een subsidie aan te vragen bij het ministerie van Onderwijs. Dit initiatief werd overgenomen door de afdeling Talen en Culturen van het Midden-Oosten (TCMO) van de Universiteit Nijmegen. In 1993 werd de Commissie Lexicografische Vertaalvoorzieningen (CLVV) opgericht en ontving de initiatiefgroep bij TCMO een uitnodiging om een projectvoorstel bij de CLVV in te dienen. Dit voorstel is in 1994 ingediend, het werd in 1996 gehonoreerd en in 1997 is begonnen met de uitvoering van het project. De hier gepresenteerde woordenboeken zijn het eindresultaat van dit proces.

Dit woordenboek had niet gemaakt kunnen worden zonder de hulp van een aantal personen en instanties. Allereerst danken wij de CLVV voor de financiële ondersteuning en het beschikbaar stellen van het Nederlandse referentiebestand (RBN) en het invoerprogramma voor de samenstelling van het woordenboek (OMBI, OMkeerbaar Bilinguaal bestand). Ook de programmeurs van OMBI danken wij voor hun ondersteuning bij het oplossen van de specifieke problemen die met het Arabisch samenhangen. Verder danken wij prof. dr. Elsaid Badawi van de American University in Caïro, die bij het opzetten van het project betrokken was, en alle collega's van TCMO, die op zeer verschillende wijzen hebben meegeholpen aan de totstandkoming van de woordenboeken. Verder danken wij de Financiële Administratie van de Faculteit der Letteren en de afdeling Beheer, alsmede de Computer Ondersteuningsgroep (COG), voor hun voortreffelijke hulp. Wij bedanken Mark van Mol voor het beschikbaar stellen van de lijst met Arabische trefwoorden uit zijn *Leerwoordenboek Arabisch-Nederlands*. We danken Joost van Schendel van uitgeverij Bulaaq, en Henk Pel en Teus de Jong voor de prettige en efficiënte samenwerking in de productiefase. Ook zijn wij dank verschuldigd aan de leden van de door de CLVV ingestelde begeleidingscommissie: prof. dr. Willy Smedts (KU Leuven), dr. Jan Jaap de Ruiter (Universiteit van Tilburg) en prof. dr. Emilio Platti (KU Leuven). Bovenal zijn wij grote dank verschuldigd aan het team van medewerkers die met grote inzet en inventiviteit hebben gewerkt aan het verzamelen en bedenken van vertalingen en omschrijvingen voor al die Nederlandstalige woorden en begrippen die zo lastig te vertalen bleken in het Arabisch.

- أَنْذَهُبُونَ «is hij thuis?»; «أهو موجود في البيت؟ [هل] 1 part. 1
«hebben jullie (geen) zin om met ons mee te gaan?»
2 لا أدري أكان يتعلّق بهذا الموضوع أم; [إذا ما] 2
ik weet niet of het met dit thema samenhang of met
iets anders; «of hij mij nu bezocht
heeft of niet» 3 [ألا] soms (bw.), «dan niet»;
«begrijp je mij dan niet?»; «is er
dan geen andere oplossing dan een verstoting?»;
ولكن ألا; «jullie zijn het toch met mij eens dat ...»
... «zijn jullie het niet met mij eens dat ...»; «je
kent hem toch wel?»; «ألم تُكْتَبْ؟ كذالك؟
ألا ما أَسْبَبَهُ؟»; «heb jij de brief dan niet geschreven»;
الرسالة؟ «wat lijkt het leven van de mens
toch op een schip» 4 [أو، أف] 4 «twijfel
je daar soms aan?»; «أفأنتظن أن ...?»;
«kijk haar toch zitten, leunend op haar arm» 5
«ألا ما كيف \ كم \ كيف \ ...» 6
van bewondering of wens»; «ألا كم من آلاف السنين قد مضت
«hoeveel duizenden jaren zijn er niet voorbijgegaan»
7 «hun doel, namelijk vrede»
[ألا وهو \ هي] 7
أ. afk. prof. (zn.; m.; -)
أ. afk. mr. (m./v.; -), «afkorting van أستاذ»
• آب zn. (M-O) augustus (m.; -)
أبو • آب zn. zie
• أَب ww. [i, u; أباً] «zich opmaken om iets te doen», «verlan-
gen naar»; «أب إلى للسكر» «klaarstaan om te vertrekken»; «أب إلى الوطن
«heimwee hebben»
أبابة zn. heimwee (o.; -)
• أَيْجِدِي bn. alfabetisch; التَّسْلُسُلُ الأَيْجِدِيّ أَيْجِدِيّ iets
alfabetisch ordenen; رَتَبَ شَيْئاً تَرْتِيباً أَيْجِدِيّاً أَيْجِدِيّاً
alfabetisch ordenen
- الأَيْجِدِيَّة اللاتينية \ الأَيْجِدِيَّة zn. abc (o.; -s), alfabet (o.; -ten);
العربية het Latijnse/Arabishe alfabet
• أَيْجِدِيّ ww. [أقام] 2 wild worden/zijn [أبود، |i; أبود] 1
blijven (onov.; verbleef, h./is verbleven), «op een plaats
blijven/verbleven»
أَيْجِدِيّ ww. «eeuwig/permanent maken»
تَأَيَّد ww. 1 [صار أَيْجِدِيّاً] 1 permanent worden/zijn 2
verwilderden (onov.; is)
أَيْجِدِيّ zn. [أبود، أباد] 1 eeuwigheid (v.; eeuwigheden);
أَيْجِدِيّ (bw.); لا أبداً (bw.); لا أبداً (bw.); لا أبداً (bw.);
nimmer (bw.); nooit van mijn leven!, van mijn leven niet!,
geen sprake van!; لا شيء أبداً (bw.); لا شيء أبداً (bw.);
توالت إلى الأبد منذ الأبد; tot in eeuwigheid; ذلك أبداً
أبداً; hij zal dat nooit doen; هذا ليس صحيحاً
«dat wil ik helemaal niet»; لا أريد ذلك أبداً
أبداً; dat is helemaal niet waar; ... «zij
hoopten altijd op ...» إلى الأبد الأبد; tot in eeuwigheid
الحياة الأبدية; eeuwigdurend, onsterfelijk, eeuwig;
أَيْجِدِيّ bn. het eeuwige leven
أَيْجِدِيَّة zn. eeuwigheid (v.; eeuwigheden)
حُكْمٌ مُمُؤَبَّدٌ bn. levenslang, eeuwig; السَّجْنُ المُمُؤَبَّدُ
levenslang; حُكِمَ عَلَيْهِ بِالسَّجْنِ المُمُؤَبَّدِ hij is/werd veroordeeld tot levenslange
gevangenisstraf, hij kreeg levenslang
• أَبْر ww. [أبر، |i, u; أبر] prikken (ov.; h.)
أَبْر ww. «bestuiven (van een palmboom)»
إِبْرَة وَخَيْطٌ zn. [إبر، |إبر، |إبر] 1 naald (m., v.; -en);
إِبْرَة وَخَيْطٌ een speld in naald en draad; إِبْرَة فِي كَوْمَةِ قَشٍّ
een speld in een hooiberg zoeken 2 [med.] injectienaald (m., v.;
-en), naald (m., v.; -en); علاج بالإبر acupuncture (v.; -
en); لا بُدَّ مِنَ العَسَلِ مِنَ إِبْرِ النَّحْلِ [الْحَشْرَات] 3
geen roos zonder doornen 4 [bot.] naald (m., v.; -en); إِبْرَة
إِبْرَة; [techn.] naald (m., v.; -en) الراعي geranium (m., v.; -s)
تَأْيِيرٌ zn. acupunctuur (v.; -)

تَأْتِي ww. 1 [تَكْبَر] zich arrogant opstellen 2 [رَفَضَ] weigeren (ov.; h.)
 أَبِي bn. trots
 أَبِ bn. |أبَاة| trots
 إِبَاءَ zn. weigering (v.; -en), trots (m.; -)
 • أَيْبِ zn. «elfde maand van de Koptische kalender»
 • أَخَذَ ww. zie • أخذ
 • أَزَرَ ww. zie • وزن
 • أَسَعَ ww. zie • وسع
 • أَشَحَّ ww. zie • وشح
 • انْصَلَ ww. zie • وصل
 • انْضَحَّ ww. zie • وضح
 • اتَّفَقَ ww. zie • وفق
 • انْقَاءَ zn. zie • وقى
 • انْقَى ww. zie • وقى
 • انْكَأَ ww. zie • وكأ
 • انْكَلَّ ww. zie • وكل
 • مَاتِمَ zn. |مَاتِمَ| begrafenis (v.; -sen), «plaats voor herdenking van de dood van Al Husayn door de sjiieten»
 • أتممت ww. automatiseren (ov.; h.)
 أتممة zn. automatisering (v.; -)
 مؤتممت bn. «geautomatiseerd»
 • أتانَ zn. |أْتَنَ, أْتَنَ| ezelin (v.; -nen)
 • أتونَ zn. |أَتَاتِينُ| «grote oven»; «in het strijd-gewoel van de oorlog»
 • أتونَ zn. |أَتَاتِينُ| oven (m.; -s)
 • أتهمم ww. zie • وهم
 • إتاوةَ zn. |أَتَاوَى| «belasting, heffing»
 • أتوبيسَ zn. zie أتوبيس
 • أتوماتيكيَ bn. zie أتوماتيكي
 • أتى ww. |i; أْتَى, إْتَانِ| komen (onov.; kwam, is gekomen); سَأَتِي van het station afkomen; كَمَا يَأْتِي «ik kom morgen bij jullie»; «de vergadering vond plaats na een aantal ontmoetingen»; أْتَى عَلَيْهِ الدَّهْرُ «hij heeft het leven verloren» 2 [أْتَى بِهِ] brengen (ov.; bracht, h. meegebracht), meebrengen (ov.; bracht mee, h. meegebracht);

لا يَأْتِي (ov.; bood aan, h. aangeboden); لا يَأْتِي بِ... «het boek brengt niets nieuws»; «een cadeau komen aanzetten, «een cadeau meebrengen»;
 «hoe ben je aan deze informatie gekomen?»
 آتَى I ww. |III; t.t. إِيؤَاتِي 1 [رُؤِدَ] verschaffen (ov.; h.), voorzien (onov.; voorzag, h. voorzien); آتَى الزَّكَاءَ «de zakaat (aalmoezen) geven» 2 [أَحْضَرَ] brengen (ov.; bracht, h. gebracht) 3 [نَاسَبَ] passen (onov.; h.), geschikt zijn; آتَتْهُ «de gelegenheid was geschikt voor hem»
 آتَى II ww. |IV; t.t. إِيؤَاتِي 1 [أَعْطَى] geven (ov.; gaf, h. gegeven); [أَدْرَأَ] 2 «iemand iets geven» opbrengen (ov.; bracht op, h. opgebracht), opleveren (ov.; h.; scheid.)
 تَأْتَى ww. 1 [تَحَقَّقَ] haalbaar worden/zijn, lukken (onov.; is) 2 [نَجِمَ] (عن) resulteren (onov.; h.), voortvloeien (onov.; is; scheid.)
 آتٍ bn. volgend, eerstvolgend, komend, aankomend; أَجْيَالٍ آتِيَةٍ «(aan)komende generaties»; «de personen met de volgende namen»; «als volgt»
 إِيْتَانِ zn. komt (v.; -)
 جَاءَ غَيْرِ مُؤَاتٍ bn. geschikt, toepasselijk; غَيْرِ مُؤَاتٍ ongelegen komen; وَمَاتٍ فِي وَقْتِ غَيْرِ مُؤَاتٍ لم تَكُنْ الظُّرُوفُ مُؤَاتِيَةً «de omstandigheden lieten dat niet toe»
 مَخَاطِرَ مُتَأْتِيَةً من; «afkomstig, voortkomend»
 مُتَأَتٍ bn. «afkomstig, voortvloeiend uit de investering»
 مُؤَاتٍ bn. gunstig; ظُرُوفَ مُؤَاتِيَةٍ geschikte omstandigheden; فُرْصَةَ مُؤَاتِيَةٍ «een geschikte gelegenheid»
 • إِيْمُولُوجِيَا zn. etymologie (v.; -)
 • أُنَابَ zn. «Indische vijgenboom, waringin»
 • أُنَّثَ ww. meubileren (ov.; h.), inrichten (ov.; h./is; scheid.); أُنَّثَ عُرْفَةَ جُلُوسٍ een woonkamer inrichten
 • أُنَاثَ zn. meubilaire (o.; -), interieur (o.; -s), inboedel (m.; -s), ameublement (o.; -en); قِطْعَةَ أُنَاثٍ meubel (o.; -s, -en), meubelstuk (o.; -ken); صَانِعُ الأُنَاثِ meubelmaker (m.; -s)

غني

- مُغْنِي zn. «Hij die verrijkt (een van de namen van God)»
- مَغْنَى zn. (Eg.) | مَغَانٍ | villa (m., v.; -'s)
- غَوَاتِيمَالَا zn. Guatemala (o.; -)
- غَاثَ ww. |u;| عَوْتُ | helpen (ov.; hielp, h. geholpen), steunen (ov.; h.)
- أَغَاثَ ww. helpen (ov.; hielp, h. geholpen), bijstaan (ov.; stond bij, h. bijgestaan), redden (ov.; h.); «أَغَاثَ الْجُرْحَى» de gewonden redden»
- اسْتَعَاثَ ww. |ب| «om hulp vragen»; اسْتَعَاثَ بِشَخْصٍ iemand's hulp inroepen
- عَوْتُ zn. steun (m.; -); وكالة عَوْتُ اللاجئين «vluchtelingen-hulporganisatie»
- اسْتِعَاثَةٌ zn. een bede om hulp; اسْتِعَاثَةٌ بِشَخْصٍ \ بِشَيْءٍ een appel op/aan iemand/iets; نِدَاءُ اسْتِعَاثَةٍ hulpgeroep (o.; -), een roep om hulp, noodkreet (m.; noodkreten), sos (o.; -'en)
- إِعَاثَةٌ zn. noodhulp (m., v.; -); إِعَاثَةٌ إِنْسَانِيَّةٌ humane hulp; إِعَاثَةٌ دَوْلِيَّةٌ een internationale hulpactie; إِعَاثَةٌ عَمَلِيَّةٌ «het redden van de slachtoffers»; مَوَادٌّ مُنظَّمَةٌ إِعَاثَةٌ hulporganisatie (v.; -s); إِعَاثَةٌ عَاجِلَةٌ hulpgoederen (mv.)
- مَعْوِثَةٌ zn. |مَعَاوِثُ| hulpgoederen (mv.)
- مُعِيثٌ zn. redder (m.; -s)
- غَارَ ww. |u;| عَوْرٌ | أَحْسَفَ | 1 inzakken (onov.; is; scheid.), «hol worden» 2 |غَاصٌ| «binnenstromen»; غَارَ الْمَاءِ الْأَرْضَ «het water sijpelde weg in de grond»
- أَغَارَ ww. overvallen (ov.; overviel, h. overvallen), een inval doen, binnenvallen (onov.; viel binnen, is binnengevallen); أَغَارَ عَلَى مَنطَقَةٍ een gebied binnenvallen; أَغَارَ عَلَى الثَّلَاجَةِ de koelkast/ijskast plunderen
- عَوْرٌ zn. |أَعْوَارٌ| 1 |عَمَى| diepte (v.; -n, -s), bodem (m.; -s); عَوْرٌ ondoorgrondelijk (bn.); لا يُسَبَّرُ عَوْرُهُ ondoorgrondelijk (bn.) 2 |مُنْفَضٌ| laagte (v.; -n, -s) 3 |مَصْدَرٌ| «het binnenvallen/overvallen»
- غَائِرٌ bn. diep, hol, «verzonken»
- غَارٌ zn. |غَوَارٌ| 1 |كُهْفٌ| spelonk (m., v.; -en), grot (m., v.; -ten) 2 |بوت.| laurier (m.; -en); شَجَرُ الْغَارِ laurier (m.; -en); وَرَقَةُ شَجَرِ الْغَارِ laurier (m.; -en), laurierblad (o.; -en, -eren); الْكَلِيلُ الْغَارِ lauwerkrans (m.; -en)
- غَارَةٌ zn. klopjacht (m., v.; -en), aanval (m.; -len), inval (m.; -len); غَارَةٌ بَحْرِيَّةٌ «een aanval vanaf zee»; غَارَةٌ سَنَنْ غَارَةٌ een aanval inzetten
- مَغَارٌ zn. |مَغَارَاتٌ| grot (m., v.; -ten)
- مَغَارَةٌ zn. |مَغَاوِرُ| |مَغَارَاتٌ| grot (m., v.; -ten)
- مِغْوَارٌ bn. |مَغَاوِرُ| 1 |اصْفَةٌ| dapper, moedig 2 [zn., mil.] commando (m., o.; -'s); مَغَاوِيرٌ «commando's»; مَغَاوِيرٌ مَغَاوِيرٌ een commando van Hezbollah
- غَوْرِيَلًا zn. |غَوْرِيَلَاتٌ| gorilla (m.; -'s)
- غَاصَ ww. |u;| مَغَاصٌ، مَغَاصٌ، مَغَاصٌ، مَغَاصٌ duiken (onov.; dook, is gedoken), een duik nemen; غَاصَ فِي الْمَاءِ \ الْمَسْبَحِ in het water/zwembad duiken; غَاصَ فِي الْعَمَلِ omkomen in het werk, tot over zijn oren in het werk zitten; غَاصَ فِي مَوْضُوعٍ «zich in een onderwerp verdiepen»; غَاصَ فِي الْوَحْلِ «in de modder wegzakken»; غَاصَ فِي الْمَشَاكِلِ «tot over je oren in de problemen zitten»
- عَوَّصَ ww. duiken (onov.; dook, is gedoken)
- عَوَّصَ zn. duik (m.; -)
- غَائِصٌ zn. duiker (m.; mv. -s; v. duikster; v.mv. -s)
- عَوَّاصٌ zn. duiker (m.; mv. -s; v. duikster; v.mv. -s)
- عَوَّاصَةٌ zn. duikboot (m., v.; duikboten), onderzeeër (m.; -s); عَوَّاصَةٌ نَوَوِيَّةٌ \ دَرِّيَّةٌ kernonderzeeër (m.; -s), atoomonderzeeër (m.; -s)
- تَعَوَّطَ ww. zijn behoefte doen, poepen (inform.; onov.; h.)
- غَائِطٌ zn. uitwerpselen (mv.), fecaliën (mv.), ontlasting (v.; -en), poep (inform.; m.; -)
- غُوْطَةٌ zn. oase (v.; -n, -s), «overvloedig geïrrigeerd gebied met veel gewassen»
- تَعَوُّطٌ zn. ontlasting (v.; -en), stoelgang (m.; -)
- عَوَّاءٌ zn. schorem (inform.; o.; -), gepeupel (o.; -)
- عَوَّاءِيٌّ bn. |صِنْفَةٌ| demagogisch 2 [zn.] demagoog (m.; demagogen)
- عَوَّاءِيَّةٌ zn. demagogie (v.; -)
- اغْتَالَ ww. vermoorden (ov.; h.); اغْتَالَ شَخْصًا iemand vermoorden

- غول zn. |أغوال| boeman (inform.; m.; -nen), «ghoul (demon)»
- غائلة zn. |إغوائل| ramp (m., v.; -en), onheil (o.; -), catastrofe (m., v.; -s, -n), calamiteit (v.; -en)
- غيلة zn. moord (m., v.; -en)
- اغتيال zn. |اغتيالات| moord (m., v.; -en), verdwijning (v.; -en); اغتيال السادات de moord op Sadat; عمليّة اغتيال aanslag (m.; -en); نفذ عمليّة اغتيال een aanslag plegen; محاولة اغتيال moordaanslag (m.; -en); نجا من محاولة اغتيال een aanslag overleven; قام بمحاولة اغتيال een moordaanslag plegen; دبر محاولة اغتيال شخصي een moordaanslag op iemand beramen; أفضل محاولة اغتيال een moordaanslag vrijdelen
- غوى ww. |i; اغواية، غيّي| 1 |صَلَّ| afdwalen (onov.; is; scheid.) 2 |أَصَلَ| verleiden (ov.; h.); «de duivel heeft de mens verleid»
- أغوى ww. 1 |أغرى| verleiden (ov.; h.); اغوى فتاة een meisje verleiden; اغوى شخصاً لفعل شيءء iemand in de verleiding brengen om iets te doen 2 |أَصَلَ| misleiden (ov.; h.), op een dwaalspoor brengen
- غاو zn. «verleider»
- غواية zn. verleiding (v.; -en)
- إغواء zn. verleiding (v.; -en), bekering (v.; -en)
- مغوي bn. verleidelijk, uitdagend, aantrekkelijk
- غاب ww. |i; غيب، غيبه، غيبه، غيبه، غيبه| 1 |لم يحضر| afwezig zijn, verzuimen (ov.; h.), absent zijn, wegblijven (onov.; bleef weg, is weggebleven); غاب عن المدرسة \ غاب عن المدرسة hij heeft vandaag de school/les verzuimd; قد غاب ذلك غاب ثلاثة أشهر dat is hem ontschoten, hij is dat vergeten 2 |اختفى| verdwijnen (onov.; verdween, is verdwenen), weggaan (onov.; ging weg, is weggegaan); غابت الشمس \ غابت الشمس «de zon ging onder»
- غيب ww. doen/laten verdwijnen
- تغيب ww. |عن| verzuimen (ov.; h.), wegblijven (onov.; bleef weg, is weggebleven); تَغَيَّبَ ما يَتَغَيَّبُ in coma hij verzuimt zelden; تَغَيَّبَ الكاتب بسبب تغيب عن شيءء van iets wegblijven; تَغَيَّبَ عن شيءء
- تَغَيَّبَ de secretaris was wegens ziekte afwezig; عن تَغَيَّبَ en
- تَغَيَّبَ school verzuimen
- اغتاب ww. kwaadspreken (onov.; sprak kwaad, h. kwaad-gesproken), roddelen (onov.; h.); اغتاب شخصاً kwaadspreken van/over iemand, afgeven op iemand
- قرأ غيب zn. |إغيوب| afwezigheid (v.; -), «het onzichtbare»; قرأ الإنسان لا يعلم الغيب de toekomst lezen/voorspellen; الغيب «de mens kent het onzichtbare/bovennatuurlijke niet»; عن «kennis uit het hoofd/geheugen»; علم الغيب «uit het hoofd/geheugen»; علم الغيب «de onzichtbare wereld»; «alleen God weet dit»; غيباً «uit het hoofd (leren)»
- غائب bn. |غير حاضر| 1 |إغياب، غيب، غيب، غيب، غيب، غيب| afwezig, absent; 2 |غائب| absent zijn 3 [ling.] afwezige (m./v.; -n)
- صيغة الغائب derde persoon
- غاب zn. zoek op alfabet
- غابة zn. |غابات، غاب| woud (o.; -en), bos (o.; -sen), oerwoud (o.; -en); غابة مدارية استوائية tropisch oerwoud, regenwoud (o.; -en), het tropisch regenwoud; حارس الغابة boswachter (m.; -s); حريق الغابة bosbrand (m.; -en); شريعة الغابة de wet van de jungle; كثير الغابات bosrijk (bn.)
- غياب zn. afwezigheid (v.; -), absentie (v.; -s), verzuim (o.; -), ontstentenis (v.; -); غياب قصير een korte afwezigheid; عند غياب شخص عند غياب شخص bij afwezigheid van iemand; في غيابهم in hun afwezigheid; عند غياب العمدة عند غياب العمدة bij ontstentenis van de burgemeester; غاب على شخص بالغيب غاب على شخص بالغيب iemand bij verstek veroordelen
- حكم غيب bn. «met betrekking tot afwezigheid»; حكم غيباً vonnis bij verstek; غيباً bij verstek
- غيبه zn. kwaadsprekerij (v.; -), roddel (m.; -s), geroddel (o.; -), achterklap (m.; -)
- طالت غيبه zn. afwezigheid (v.; -), absentie (v.; -s); طالت غيبه «zijn afwezigheid heeft lang geduurd»
- بداية غيبه zn. coma (o.; -s), bewusteloosheid (v.; -); بداية غيبه intredende bewusteloosheid; كان في غيبه in coma zijn/liggen; أفاق من غيبه uit een coma bijkomen/ont-

غيب

- waken, «bijkomen, bij bewustzijn komen»; **أَصِيبَ بِغَيْبِيَّةٍ** in coma raken; **حَالَةَ غَيْبِيَّةٍ** comateus (bn.), in comateuze toestand
- غَيْبِيٌّ** bn. metafysisch, bovennatuurlijk, occult
- اغْتِيَابٌ** zn. geroddel (o.; -)
- تَغَيَّبَ** zn. |تَغَيَّبَاتٍ| verzuim (o.; -); school- verzuim (o.; -)
- تَغَيَّبَ** zn. «het laten verdwijnen»
- مُتَغَيَّبٌ** bn. afwezig
- مُغْتَابٌ** zn. roddelaar (m.; -s)
- مَغِيبٌ** zn. «het ondergaan (van de zon)»
- **غَيْتِي** zn. |غَيْتِيَاتٍ| getto (o.; -'s)
 - **غَيْثٌ** zn. |أَغْيَاثٌ| regen (m.; -)
 - **تَغَايَدٌ** ww. «op een zwierige manier lopen»
 - **غَارَ** ww. |a;| jaloers zijn; **غَارَ عَلَى شَخْصٍ** jaloers zijn op iemand; **غَارَ عَلَى مَصَالِحِ الْوَطَنِ** «de nationale belangen beschermen/bewaken»
- غَيَّرَ** ww. veranderen (wederk.ov.; h.), wijzigen (ov.; h.), verwisselen (ov.; h.), vervangen (ov.; verving, h. vervangen), verplaatsen (ov.; h.); **غَيَّرَ الْأَثْمَةَ** de prijzen corrigeren; **غَيَّرَ** **وَأَمْرَهُ** van werk veranderen; **غَيَّرَ رَأْيَهُ** zijn mening herzien, van mening veranderen; **غَيَّرَ ثَوْبًا** een kledingstuk verma- ken; **غَيَّرَ** **أَمْرًا** iets veranderen aan de situatie; **غَيَّرَ** **الزَّيْتِ** olie verversen; **غَيَّرَ مَكَانَ خِزَانَةٍ** een kast verzetten; **غَيَّرَ** **عَهْدًا** een afspraak verzetten; **غَيَّرَ إِطَارَ سَيَّارَةٍ** een autoband verwisselen; **غَيَّرَ الْخُطَطَ** de plannen wijzigen, de plannen omgooien, de plannen veranderen; **غَيَّرَ فِي الْأَمْرِ شَيْئًا** dat doet er niet toe; **غَيَّرَ اسْمًا** omdopen (ov.; h.; scheid.); **غَيَّرَ** **السياسةَ** het beleid omgooien, «het beleid veranderen/ wijzigen»; **غَيَّرَ التَّرْتِيبَ** de volgorde helemaal omgooien; **غَيَّرَ** **الْمَلَابِسَ** omkleden (wederk.onov.; h.; scheid.), verkle- den (onov.; h.); **غَيَّرَ** **الْفَطَارَ \ الطَّائِرَةَ** overstappen (onov.; is; scheid.)
- أَغَارَ** ww. «(iemand) jaloers maken»
- تَغَيَّرَ** ww. 1 |تَبَدَّلَ| veranderen (onov.; is), een verandering ondergaan, zich wijzigen; **تَغَيَّرَ** **الْوَضْعُ تَمَامًا** «de situatie is volledig veranderd»; **تَغَيَّرَتِ** **الأحوالُ بالنسبة للماضي** «de omstandigheden zijn veranderd ten opzichte van vroeger»
- 2 [biol.] muteren (onov.; is)
- تَغَايَرَ** ww. verschillen (onov.; h.); **تَغَايَرُوا** «ze stemden overeen in sommige eigen- schappen en verschilden in andere eigenschappen»
- غَيْرَ** I bn. 1 |سِوَى| behalve (voegw.); **غَيْرَ** **بِ** **مِنْ** **غَيْرٍ** zonder (voor.); **غَيْرَ** **أَنْ** «zonder dat hij het wist»; **غَيْرَ** **أَنْ** **أَكْثَرَ** [من] behalve (dan) dat, maar (voegw.), echter (bw.) 2 «meer dan»; **غَيْرَ** **مَرَّةٍ** meer dan eens; **غَيْرَ** **وَاحِدٍ** meer dan één; **غَيْرَ** **خَمْسُونَ** **جَنْيَهَا** **فَقَطُّ** **لَا** **غَيْرٌ** «vijftig pond en niet meer»
- 3 |لا| niet (bw.), «on-»; **غَيْرَ** **شَرْعِيٌّ** illegaal, wederrechtelijk, onwettig, onwettig, onrechtmatig; **غَيْرَ** **مَعْرُوفٍ** onbekend; **غَيْرَ** **مَعْرُوفٍ** onherkenbaar; **غَيْرَ** **مَعْرُوفٍ** clandestien; **غَيْرَ** **مَعْرُوفٍ** onherkenbaar; **غَيْرَ** **مَعْرُوفٍ** grenzeloos, onbegrensd, onbepaald, onbeperkt; **غَيْرَ** **مَعْرُوفٍ** **كَانَ** **زَيْنٌ** **رَفُضُهُ** **غَيْرَ** **مُقْبَعٍ** **هُوَ** «hij is niet in zijn gewone doen»
- غَيْرَ** II zn. |آخَرَ| ander (bn.); **الغَيْرِ** de anderen, «derden»; **غَيْرَ** **ذَلِكَ** iets anders; **غَيْرَ** **ذَلِكَ** en dergelijke, e.d. (afk.); **غَيْرَ** **شُؤْنِ** **الرَّئِيسِ** andermans zaken; **غَيْرَ** **دُونِ** **غَيْرِهِ** hij wil de macht uitsluitend aan de president overdragen; **غَيْرَ** **كُتُبٍ** **وَالدَّفَاتِيرِ** **وَالغَيْرِهَا** boeken, schriften en dergelijke; **غَيْرَ** **أَنْ** **يَفْعَلَ** **ذَلِكَ** **غَيْرُهُ** «niemand anders (dan hij) kan dat doen»; **غَيْرَ** **أَنْتَ** **رَجُلُ** **الدارِ** **وَلَا** **أَحَدٌ** **غَيْرُكَ** «jij bent de heer des huizes, en niemand anders»
- غِيَارٌ** zn. «het verwisselen/vervangen»; **غِيَارٌ** **قِطْعَةٌ** **غِيَارٍ** reserveon- derdeel (o.; reserveonderdelen); **غِيَارَ** **السَّيَّارَةِ** de auto in zijn vrij zetten
- حَرَكَ** **غَيْرَةً** [إحساس بالشرف] 1 «غيرة» eergevoel (o.; -); **غَيْرَةً** **سَخْصِ** een beroep doen op iemands eergevoel
- 2 |حَسَدٌ| jaloezie (v.; -), afgunst (v.; -), na-ijver (m.; -), kift (m., v.; -); **غَيْرَةً** **نَظْرَةً** een afgunstige blik; **غَيْرَةً** **مِنْ** **سَخْصِ** jaloers zijn op iemand; **غَيْرَةً** **مِنْ** **سَخْصِ** jegens iemand; **غَيْرَةً** **أَثَارَ** **غَيْرَةٍ** **سَخْصِ** iemands jaloezie opwek- ken; **غَيْرَةً** **أَحْرَقَتْ** **الغَيْرَةَ** **قَلْبُهَا** zij werd verteerd door jaloezie
- غَيْبِيٌّ** bn. 1 |صِفَةٌ| altruïstisch 2 [zn.] altruïst (m.; -en)
- غَيْبِيَّةٌ** zn. altruïsme (o.; -)
- غَيُورٌ** bn. |أَغِيرٌ| jaloers, afgunstig; **غَيُورٌ** **رَوْحٌ** **غَيُورٌ** een jaloerse echtgenoot